Přehýšov

Kraj: Plzeňský
Okres: Plzeň-sever
Správní obvod: Nýřany
GPS souřadnice: 49.702626N, 13.126846E
Nadmořská výška: 371 m n. m.
První pís. zmínka: 1248 (776 let)
Počet obyvatel: 600
PSČ: 330 23
Adresa URL: www.prehysov.cz

Historie obce Přehýšov

První zmínka o obci se objevuje v dokumentu z roku 1248, jejím tehdejším majitelem je uváděn Budek z Přehýšova. Podle dalších dochovaných záznamů byl Přehýšov po polovině 14. století v majetku chotěšovského kláštera, který ves dal několikrát do zástavy. K roku 1420 je jako majitel obce zmiňován Petr z Přehýšova. Přehýšov se však k chotěšovskému panství znovu vrátil, stalo se tak ještě před polovinou 16. století. V 17. století celý kraj značně trpěl třicetiletou válkou, ani Přehýšov nebyl výjimkou. Kolem procházející armády se na životě zdejších lidí dosti podepsaly. Po válce pak trvalo ještě dlouhou dobu, než se kraj z prožitých útrap plně vzpamatoval a jeho obyvatelé mohli začít žít obvyklý poklidný život. 18. století bylo v Přehýšově ve znamení poměrného rozvoje a počet místních usedlostí pomalu stoupal. Zajisté k tomu dopomohl i osvícenský absolutismus vlády Marie Terezie a známé reformy této osvícenecké panovnice a jejího syna Josefa II.. Na konci 80. let 18. století tak obec čítala již 51 domů.

Dalším významným obdobím v dějinách obce byla druhá polovina 19. století. Tehdy celý kraj zažíval velký hospodářský, kulturní, společenský a spolkový rozkvět. V Přehýšově v místech u dnešního č. 179 byla roku 1864 vystavěna Kalvárie, trojice kamenných dříků, nesoucích skulptury a kovový kříž. O osm let později byl blatnickým těžařstvem nedaleko obce založen hlubinný důl Ziegler. Roku 1893 byla v centru návsi postavena velká kaple Navštívení P. Marie, tvořící dnes jednu z dominant obce. Stavba je novogotická, k průčelí lodi přiléhá věž. Před kaplí pak byl umístěn pamětní kříž.

Poklidný začátek 20. století narušil příchod první světové války, vyvolaný sarajevským atentátem na Františka Ferdinanda d´Este. Evropské mocnosti, sdružené do dvou mocných spojenectví - spolku a dohody - neváhaly mobilizovat svá vojska a pustit se do dlouhých, krvavých a vyčerpávajících bojů, které se měly velice záhy odrazit na životě i té nejmenší obce. Potraviny a nejrůznější dříve běžně dostupné zboží byly za války vydávány na lístky, lidé museli odevzdávat naturálie a některé předměty pro potřeby armády, nejhorší ze všeho však bylo povolání některých mužů na frontu. Mužskou práci tak musely často zastávat ženy a děti, což ještě zhoršovalo jejich situaci, k tomu však brzy začala chodit první smuteční oznámení... Zpátky domů se mnoho mužů již nikdy nevrátilo a někteří z těch šťastnějších zůstali nadosmrti poznamenáni. Mír konečně přinesl až rok 1918. Poté ještě chvíli přetrvávaly některé problémy se zásobováním apod., postupně se však život v kraji opět začal vracet do starých kolejí.

Ještě během války, v roce 1917, byl zdejší důl Ziegler odkoupen Škodovými závody v Plzni, které tu vybudovaly muniční továrnu, která pak fungovala až do roku 1952. K roku 1921 obec čítala 1048 obyvatel (z toho 160 Čechů) a měla celkem 136 domů. Ve dvacátých letech nastal všeobecný rozvoj a opravy válkou

vyčerpané země. Ty však ukončila hospodářská krize, která svět zasáhla v roce 1929 a trvala prakticky čtyři roky. Kromě vysoké nezaměstnanosti a bídy tato krize přinesla ještě jeden, snad nejhorší důsledek - dopomohla Adolfu Hitlerovi k získání moci v sousedním Německu. Od této doby se začaly vztahy mezi Čechy a Němci značně horšit a vyhrocovat. Po podepsání Mnichovské dohody dne 30. září 1938 následovalo obsazení Sudet německou armádou a brzy poté se v Evropě rozpoutal nový strašlivý válečný konflikt, který záhy překročil hranice jednoho kontinentu a dostal tak název druhá světová válka.
Za války lidé opět strádali nedostatkem. Potraviny byly opět na příděl, lidem chybělo oblečení a řada dříve běžných předmětů, ke všemu všude vládl strach z nacistického teroru. Květen roku 1945 konečně přinesl osvobození. Po něm následoval odsun německého obyvatelstva z pohraničí a následné dosídlení těchto oblastí navrátilci a přistěhovalci z vnitrozemí. Postupně mohlo začít nové období rozvoje a budování.Od roku 1953 byly v obci Adamovské strojírny, o pět let později pak elektrotechnický závod Tesla. Po roce 1992 se zde usídlila společnost DIOSS s.r.o..